

Jocurile ca probleme de cautare

Ne referim la jocuri cu **2 jucatori** (care pe rand, *alternativ*, fac cate o mutare), cu **informatie completa**, adica ambii jucatori cunosc integral starea curenta a jocului si toate mutarile posibile din acea stare (*contra-exemplu*: jocurile de carti unde fiecare jucator stie doar cartile sale, dar nu si pe ale oponentului sau ordinea cartilor de pe masa, deci are informatie *incompleta*).

Mutarile sunt **deterministe**, nu includ probabilitati (de exemplu nu depind de aruncarea unui zar).

Jocul se incheie cand sa ajunge intr-o stare „terminala” conform regulilor jocului. Aceleasi reguli determina care este rezultatul jocului (care jucator a castigat sau daca eventual a fost remiza).

Un joc va fi reprezentat printr-un **arbore de joc** in care nodurile corespund starilor de joc, iar arcele corespund mutarilor. Radacina arborelui este starea initiala a jocului, iar frunzele arborelui sunt starile terminale ale jocului.

Cei doi jucatori vor fi numiti MAX si MIN. Jucatorul **MAX** este cel care face **prima mutare**, apoi cei doi jucatori muta alternativ pana se termina jocul. In arborele de joc, fiecare nivel contine mutarile unui anumit jucator: radacina pentru MAX, apoi toti fiii radacinii sunt pentru MIN, apoi nivelul urmator pentru MAX, si tot asa alternand nivelurile.

La finalul jocului, se acorda puncte jucatorului castigator (sau penalizari celui care a pierdut). Pentru asta, se va folosi o **functie de utilitate**, care acorda o valoare numerica rezultatului unui joc (de exemplu 1 pentru castig, -1 pentru pierdere, 0 pentru remiza).

Jucatorul MAX **incearca sa castige** sau sa-si maximizeze scorul din acel moment. Jucatorul MIN, oponentul sau, **incearca sa minimizeze scorul lui MAX**. Deci la fiecare pas, jucatorul MIN va alege acea mutare care este cea mai nefavorabila pentru MAX. Jucatorul MAX trebuie sa gaseasca (folosind arborele de joc) o strategie care-l va conduce la castigarea jocului, indiferent de actiunile lui MIN.

In probleme, vom avea jucatorul MAX (**calculatorul** care isi alege mutarea folosind algoritmul) versus jucatorul MIN (**omul** care introduce de la tastatura mutarea dorita).

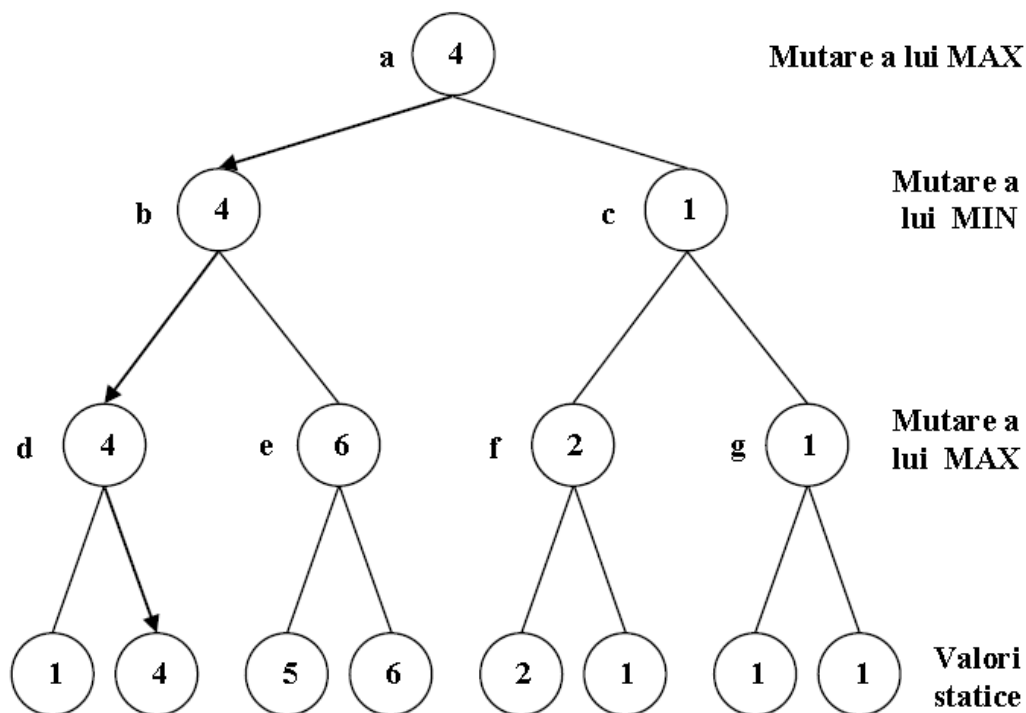
Pasii algoritmului Minimax

1. Generează întregul arbore de joc, până la stările terminale.
2. Aplică funcția de utilitate fiecărei stări terminale pentru a obține valoarea corespunzătoare stării.
3. Deplasează-te înapoi în arbore, de la nodurile-frunze spre nodul-rădăcină, determinând, corespunzător fiecărui nivel al arborelui, valorile care reprezintă utilitatea nodurilor aflate la acel nivel. Propagarea acestor valori la niveluri anterioare se face prin intermediul nodurilor- părinte succesive, conform următoareii reguli:
 - dacă starea-părinte este un nod de tip MAX, atribuie-i maximul dintre valorile avute de fiii săi;
 - dacă starea-părinte este un nod de tip MIN, atribuie-i minimul dintre valorile avute de fiii săi.
4. Ajuns în nodul-rădăcină, alege pentru MAX acea mutare care conduce la valoarea maximă.”

Observatie:

„Decizia luată la pasul 4 al algoritmului se numește decizia minimax, întrucât ea maximizează utilitatea, în ipoteza că oponentul joacă perfect cu scopul de a o minimiza.”

Exemplu de arbore de cautare pt alg Minimax

„Valorile pozițiilor de la ultimul nivel sunt determinate de către funcția de utilitate și se numesc valori statice. Valorile minimax ale nodurilor interne sunt calculate în mod dinamic, în manieră bottom-up, nivel cu nivel, până când este atins nodul-rădăcină. Valoarea rezultată, corespunzătoare acestuia, este 4 și, prin urmare, cea mai bună mutare a lui MAX din poziția a este $a-b$. Cel mai bun răspuns al lui MIN este $b-d$. Această secvență a jocului poartă denumirea de variație principală. Ea definește jocul optim de tip minimax pentru ambele părți. Se observă că valoarea pozițiilor de-a lungul variației principale nu variază. Prin urmare, mutările corecte sunt cele care *conservă valoarea jocului*.”

În practică, nu vom genera *întreg arborele de căutare*, ci îl vom extinde doar ***pana la o adâncime maximă dată***.

„Ideea este de a evalua aceste poziții terminale ale căutării, fără a mai căuta dincolo de ele, cu scopul de a face economie de timp. Aceste estimări se propagă apoi în sus de-a lungul arborelui, conform principiului Minimax. Mutarea care conduce de la poziția inițială, nodul-rădăcină, la cel mai promițător succesor al său (conform acestor evaluări) este apoi efectuată în cadrul jocului.”

În algoritm vom înlocui *funcția de utilitate* (aplicată doar stărilor terminale de joc) cu ***funcția de evaluare*** (care se poate aplica oricărei stări de joc, nu neapărat una terminală).

„O funcție de evaluare întoarce o estimatie, realizată dintr-o poziție dată, a utilității așteptate a jocului. Ea are la bază evaluarea șanselor de câștigare a jocului de către fiecare dintre părți, pe baza calculării caracteristicilor unei poziții. Performanța unui program referitor la jocuri este extrem de dependentă de calitatea funcției de evaluare utilizate.”

„***Funcția de evaluare trebuie să îndeplinească anumite condiții*** evidente: ea trebuie să concorde cu funcția de utilitate în ceea ce privește stările terminale, calculele efectuate nu trebuie să dureze prea mult și ea trebuie să reflecte în mod corect șansele efective de câștig.”

O implementare eficientă a principiului Minimax:

Algoritmul Alpha-Beta

„Tehnica pe care o vom examina, în cele ce urmează, este numită în literatura de specialitate alpha-beta pruning („alpha-beta retezare”). Atunci când este aplicată unui arbore de tip minimax standard, ea va întoarce aceeași mutare pe care ar furniza-o și Algoritmul Minimax, dar într-un timp mai scurt, întrucât realizează o retezare a unor ramuri ale arborelui care nu pot influența decizia finală.”

„Principiul general al acestei tehnici constă în a considera un nod oarecare n al arborelui, astfel încât jucătorul poate alege să facă o mutare la acel nod. Dacă același jucător dispune de o alegere mai avantajoasă, m , fie la nivelul nodului părinte al lui n , fie în orice punct de decizie aflat mai sus în arbore, atunci n nu va fi niciodată atins în timpul jocului. Prin urmare, de îndată ce, în urma examinării unora dintre descendenții nodului n , ajungem să deținem suficientă informație relativ la acesta, îl putem înlătura.”

„Idea tehnicii de alpha-beta retezare este aceea de a găsi o mutare “suficient de bună”, nu neapărat cea mai bună, dar suficient de bună pentru a se lua decizia corectă. Această idee poate fi formalizată prin introducerea a două limite, *alpha* și *beta*, reprezentând limitări ale valorii de tip minimax corespunzătoare unui nod intern.”

„Semnificația acestor limite este următoarea: *alpha* este valoarea minimă pe care este deja garantat că o va obține MAX, iar *beta* este valoarea maximă pe care MAX poate spera să o atingă. Din punctul de vedere al jucătorului MIN, *beta* este valoarea cea mai nefavorabilă pentru MIN pe care acesta o va atinge. Prin urmare, valoarea efectivă care va fi găsită se află între alpha și beta.”

„Valoarea *alpha*, asociată nodurilor de tip MAX, nu poate niciodată să descrească, iar valoarea *beta*, asociată nodurilor de tip MIN, nu poate niciodată să crească.”

„Cele două reguli pentru încheierea căutării, bazată pe valori *alpha* și *beta*, pot fi formulate după cum urmează:

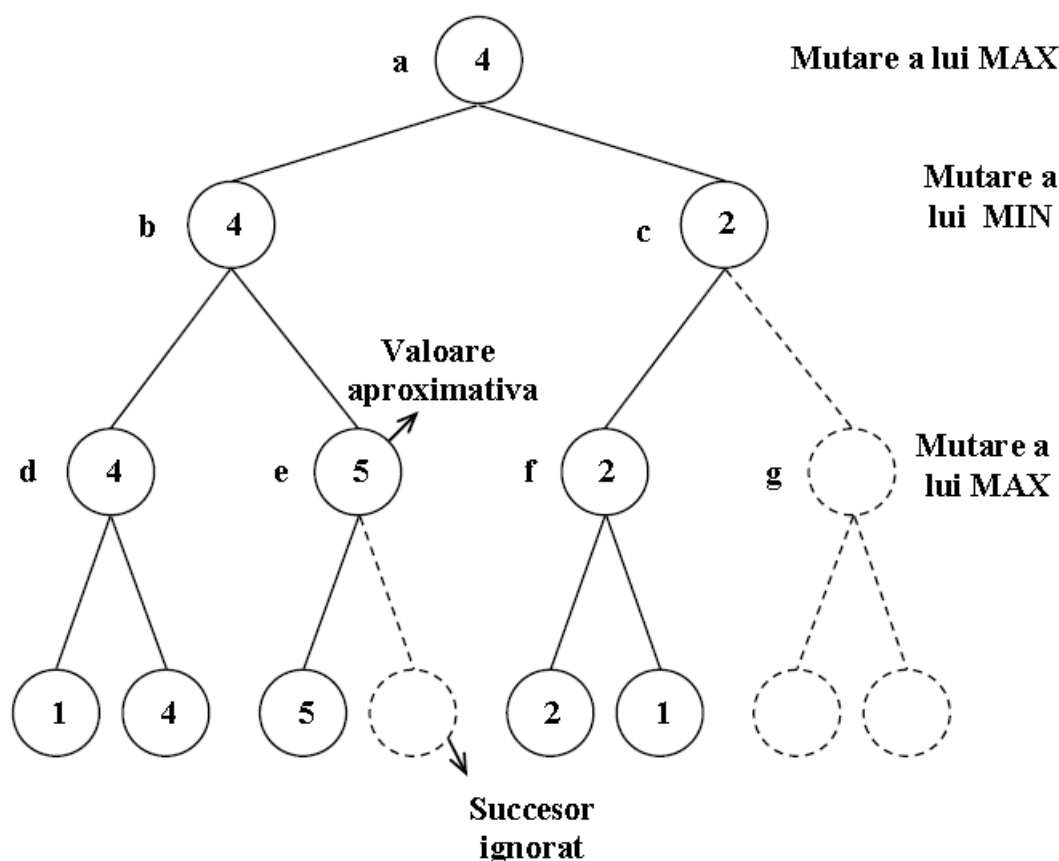
1. Căutarea poate fi oprită dedesubtul oricărui nod de tip MIN care are o valoare *beta* mai mică sau egală cu valoarea *alpha* a oricăruia dintre strămoșii săi de tip MAX.
2. Căutarea poate fi oprită dedesubtul oricărui nod de tip MAX care are o valoare *alpha* mai mare sau egală cu valoarea *beta* a oricăruia dintre strămoșii săi de tip MIN.”

„Dacă, referitor la o poziție, se arată că valoarea corespunzătoare ei se află în afara intervalului *alpha-beta*, atunci această informație este suficientă pentru a ști că poziția respectivă nu se află de-a lungul variației principale, chiar dacă nu este cunoscută valoarea exactă corespunzătoare ei. Cunoașterea valorii exacte a unei poziții este necesară numai atunci când această valoare se află între *alpha* și *beta*.”

„Din punct de vedere formal, putem defini o valoare de tip minimax a unui nod intern, P , $V(P, \alpha, \beta)$, ca fiind „suficient de bună” dacă satisface următoarele cerințe:
 $V(P, \alpha, \beta) < \alpha$, dacă $V(P) < \alpha$
 $V(P, \alpha, \beta) = V(P)$, dacă $\alpha \leq V(P) \leq \beta$
 $V(P, \alpha, \beta) > \beta$, dacă $V(P) > \beta$,
unde prin $V(P)$ am notat valoarea de tip minimax corespunzătoare unui nod intern.
Valoarea exactă a unui nod-rădăcină P poate fi întotdeauna calculată prin setarea limitelor după cum urmează:
 $V(P, -\infty, +\infty) = V(P)$.”

Exemplu de arbore de cautare pt alg Alpha-Beta:

„Așa cum se vede în figură, unele dintre valorile de tip minimax ale nodurilor interne sunt aproximative. Totuși, aceste aproximări sunt suficiente pentru a se determina în mod exact valoarea rădăcinii. Se observă că Algoritmul Alpha-Beta reduce complexitatea căutării de la 8 evaluări statice la numai 5 evaluări de acest tip:”

„Procesul de căutare decurge după cum urmează:

1. Începe din poziția a .
2. Mutare la b .
3. Mutare la d .
4. Alege valoarea maximă a succesorilor lui d , ceea ce conduce la $V(d) = 4$.
5. Întoarce-te în nodul b și execută o mutare de aici la e .
6. Ia în considerație primul succesor al lui e a cărui valoare este 5. În acest moment, MAX, a cărui mutare urmează, are garantată, aflându-se în poziția e , cel puțin valoarea 5, indiferent care ar fi celelalte alternative plecând din e . Această informație este suficientă pentru ca MIN să realizeze că, la nodul b , alternativa e este inferioară alternativei d .

Această concluzie poate fi trasă fără a cunoaște valoarea *exactă* a lui e . Pe această bază, cel de-al doilea succesor al lui e poate fi neglijat, iar nodului e i se poate atribui valoarea *aproximativă* 5.

Căutarea de tip alpha-beta retează nodurile figurate în mod discontinuu. Ca rezultat, câteva dintre valorile intermediare nu sunt exacte (nodurile c , e), dar aproximările făcute sunt suficiente pentru a determina atât valoarea corespunzătoare rădăcinii, cât și variația principală, în mod exact.”

„Eficiența Algoritmului Alpha-Beta depinde de *ordinea în care sunt examinați succesorii*. Este preferabil să fie examinați mai întâi succesorii despre care se crede că ar putea fi cei mai buni.”